

Радује ме идеја која је потекла из Кабинета председнице Владе Србије да се организује годишња конференција о образовању, ове године први пут, с намером и жељом да она постане традиционална.

Образовни систем Србије обезбеђује једнак приступ образовању за сву децу, нуди лепезу могућности и избора, а наставни планови се мењају тако да обезбеђују исходе учења који дају компетенције, знања и вештине које ће младима омогућити да одрасту у одговорне људе, који ће бити у стању да остваре своје амбиције и буду корисни чланови друштва. Ово последње је нужно, јер свет се мења, развој науке и цивилизације уопште доносе не само нове могућности, већ и захтеве у погледу знања и вештина за будућност.

Свеобухватна реформа планова и програма у разредима основне школе, започета 2017. године увођењем нових обавезних предмета. Она је пре свега донела нови педагошки концепт програма оријентисаних на процес учења и исходе, односно на функционална знања ученика која показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе и обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током учења конкретног наставног предмета. Ова реформа је завршена закључно са школском 2021/2022. годином у пуном обиму.

Још једна одлика образовног система Србије је и разноликост и разноврсност, односно опције и могућности које су ученицима на располагању у погледу образовања за будуће професије или наставак школовања. Разноликост образовног система се највише уочава на нивоу средњег образовања, где је већ на нивоу гимназијског образовања доступан велики број различитих смерова. Поред оних, традиционалних општих, друштвених и математичких смерова, у нашим гимназијама се реализује и билингвална настава на српском и још 5 страних језика, ту су и специјализоване гимназије и одељења за ученике надарене и заинтересоване за 8 области од математике, биологије, хемије, језика до ИТ. Од пре две године уведен програм интернационалне матуре које реализују три гимназије у Србији . Он је специфичан, изводи се на енглеском језику и омогућава нашој деци да заврше програм чију матуру признају најпрестижнији светски универзитети. Наши ученици, у све три гимназије, полагали су матурски испит ове године са својим вршњацима из

других земаља. Сви су положили и остварили резултате изнад светског просека.

Средње стручно образовање нуди 200 образовних профила за различита подручја рада у средњим стручним школама, а посебна вредност овог дела образовног система је дуално образовање које обезбеђује ефикаснији одговор система образовања на потребе привреде и тржишта рада. Детаљније ову тему изнеће вам мало касније Габријела Грујић, директорка Канцеларије за дуално образовање и Национални оквир квалификација.

Када је у питању доступност образовања и инклузија деце из осетљивих група резултати мера и активности из претходних година показују да се повећава обухват деце до 3 године програмима предшколског васпитања и образовања, који је у 2020/2021. години први пут у последњих десет година био већи од 30%. Део ових мера за већи обухват деце су и велика инфраструктурна улагања у изградњу вртића која ће обезбедити додатних 11.000 места у предшколским установама. Четири вртића у Дољевцу, Житорађи, Сремској Митровици и Владичином Хану су готови, радови су у току на осам вртића, у Крушевцу на две локације, Лозници, Мерошини, Тутину, Прокупљу, Шиду и Смедереву, а за 11 вртића ће бити расписан тендер.

Даље, континуирано се повећава број ученика који остварују право на индивидуални образовни план и похађају типичне школе. Свесни да је овој деци потребна помоћ, обезбедили смо системску подршку у виду личних пратилаца и педагошких асистената. Данас више од 1800 деце са сметњама у развоју и инвалидитетом користи подршку личних пратилаца, а у школама је ангажовано 260 педагошких асистената.

Учињени су значајни помаци у подршци образовању деце ромске националности кроз обезбеђене стипендије, афирмативне мере уписа у средње школе и унапређену подршку ученицима приликом преласка из основног у средње образовање и менторску подршку.

Још једна вредност нашег система, од предшколског до високог образовања, је и образовање на 8 језика наших националних мањина и мало која земља у свету може да се похвали оваквим системом.

У нашем систему високо образовање има аутономију која се огледа у организацији и управљању без спољних утицаја, слободи у успостављању студијских програма, услова студирања и спровођењу наставе и истраживања. Тако и треба да буде. Међутим, без обзира на аутономију, важна је синергија државе и универзитета, како би заједно унапређивали систем, очували квалитет образовања и учинили га доступним сваком грађанину.

Због овог стратешког опредељења предстоје нам у значајна улагања у инфраструктуру у високом образовању. Неки факултети, попут Факултета музичке уметности, Географског и Факултета безбедности, имаће први пут своје зграде. Улагаћемо и у проширење капацитета и боље услове у студентским домовима. План је да проширимо капацитете студентских центара у Београду и Нишу за додатних 1400 места. Биће то улагање у универзитетску инфраструктуру каквог није било у последњих 30 година.

Образовање и школе нису изолована острва. Утицаји су и позитивни, попут дигитализације, и негативни, попут насиља. Наш задатак као управе је да реагујемо, да систем мењамо како би он био за ученике сигуран и како би им дао знања и вештине за будућност.

У том смислу, ни образовни систем није заобишла „грозница“ дигитализације. Чули сте премијерку, креирају се електронски сервиси који руше бирократске баријере, уводе се нове технологије као алати у извођењу наставе, унапређују дигиталне компетенције наставника и ученика и дигитализује процес рада и управљања путем Јединственог информационог систем просвете ЈИСП-а, ЕсДневник и Регистра уџбеника чија је израда у финалној фази.

Ово је укратко наш образовни систем, оно што нуди и куда иде. Међутим, нагласио бих да су центар нашег система, они од којих све зависи, просветни радници. То је велико бремене у смислиу одговорности које морамо да будемо свесни, јер највећи број њих врло савесно ради свој посао. То знам и из личног родитељског искуства, а и као министар срео сам многе сјајне учитеље, професоре, наставнике, стручне сараднике који су оличење достојанства и ауторитета. Видео сам шта и како раде с децом, с колико нежности им се обраћају. Зато апелујем посебно на родитеље, да сарађују са школама, јер учитељи и професори имају исти задатак и циљ, а то је да дете изведу на пут.

На крају бих истакао, да сви ми у државној администрацији који се бавимо образовањем, сви запослени у установама образовања постојимо само из једног разлога, а то су наша деца и млади људи. Због њих имамо обавезу да стално преиспитујемо систем, да га сагледавамо и унапређујемо, да разговарамо о променама, да тражимо решења и компромисе.

Наш задатак као државе је да препознамо глобалне токове, утврдимо стратешке правце развоја, осмислимо мере, законска решења с циљем да оснажимо образовни систем, људске ресурсе и административне оквире, како бисмо били спремни за брз и ефикасан одговор на друштвене изазове, како оне постојеће, тако и оне чији је правац развоја још увек тешко наслутити.

Зато бих нагласио да сваку образовну политику коју утврђујемо, утврђујемо саветовањем и дијалогу са стручном и заинтересованом јавношћу.